

ترجمه اسرار الصلوة شهیدثانی

- قسمت آخر -

در خصوصیت باقی نمازها نسبت به نمازهای یومیه: اما نماز جمعه لازمه مخصوص آن اینست که انسان بخاطر خود بگذراند و به قابض جلوه‌گر سازد که روز جمعه روز بزرگ و عید شریف و مبارکی است که خداوند عز و جل این امت مرحومه را یعنی مسلمانها را اختصاص داده تابوانند در این روز شریف به دربار الهی و به جوار رحمت لایتناهی رب العالمین نزدیک گشته و از جهنم رانده شده و از مقام قرب خداوند متعال دور نگردند. و در این روز مبارک و عید سعید رو آورند به عملهای خوب و شایسته و آنچه در ایام هفته اهمال شده و تفریط و ترک نموده‌اند تلافی و جبران نمایند. و همت داشته باشند که در این روز کارهایی که باعث قرب و خشنودی مبادمتعال می‌باشد بجا آورند که از آن جمله است نماز جمعه که تعبیر شده از آن در کتاب کریم و قرآن عظیم به ذکر الله و از میان باقی نمازها نماز جمعه تخصیص داده شده است به ذکر و فرموده‌اند (یا ایها الذین آمنوا اذا نودی للصلاة من یوم الجمعة فاسعوا الی ذکر الله و ذروا البیع ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون) .

یعنی ای مردمانی که به خدا ایمان آورده‌اید هر زمان برای نماز جمعه خوانده شدید باید شتاب و سعی نمائید به ذکر خدا، خرید و فروش را واگذار و رها کنید رو آوردن به ذکر خدا برای شما بهتر است اگر بدانید و بفهمید در

این آیه مبارکه بقدری تأکید شده و تنبیه فرموده که اشخاص بصیر و دانای بقواعد ادبی و عربی به اندازه استعداد درک آن را می‌نمایند و باختصار این رساله بسط و تحقیق در اطراف آیه شریفه مناسبتی ندارد؛ لیکن از جمله رمزهای مهم در این آیه تعبیر نمودن از نماز به ذکر خدا می‌باشد برای این که مردمان عالم و دانشمند بدانند که غرض نهائی از نماز فقط تنها حرکات و سکنات و رکوع و سجود نیست بلکه آنچه مقصود اصلی و نتیجه نهائی است یادآوری خداوند متعال و ذات ذوانجلال است در قلب و جلوه دادن عظمت و بزرگی مبدأ متعال می‌باشد که هنگام عبادت جلال و عظمت حضرت حق در دل ثابت و جلوه‌گر باشد و نکته دیگر اینست که نماز از فحشاء و کارهای زشت انسان را نمی‌کند و باز می‌دارد بواسطه همین یادآوری قلبی که با جمله مؤکد یا تأکیدهای زیاد فرموده (ان الصلوة تنهى عن الفحشاء والمنکر) همانا بدرستی و تحقیق که نماز انسان را باز می‌دارد از کارهای زشت و ناپسند بدیهی است آن موقع که نماز انسان را از کارهای زشت و ناهنجار بازمی‌دارد که با توجه تام و کامل روی آوری به محضر جلال و قدس الهی که مقام ذکر اکبر می‌باشد، تفسیرهای زیاد درباره آیه مبارکه وارد شده که مراد به نماز تنها ذکر و جنبانیدن زبان نیست لذا وقتی که نماز جمعه دارای این مقام و فضیلت زیاد باشد لازم است انسان همت نماید و مهیا و آماده سازد خودش را برای ملاقات حق سبحانه تعالی و ایستادن در برابر جلال ذاتی و عظمت دائمی سلطان انسلطین حقیقی بالباس نیکو و بدن پاک و پاکیزه در این روز شریف بیشتر و زیادتر از نمازهای روزهای دیگر ایام هفته و به دل بگنزان و بقلب جلوه‌گر نما که هر وقت در صورتی که یکی از پادشاهان بزرگ دنیا ترا بحضور بخواهد و طلب نماید در وقت معینی آیات و به تمام استعداد و قوه که داری خودت را مهیا و آماده می‌سازی از بوی خوش و معطر و لباس نیکو و زیبا با آرامش قلب و سکونت دل بروجهی که مناسب حال پادشاهان بزرگ دنیا باشد و برای همین

است که غسل روز جمعه از کارهای مستحبی است که تأکید زیاد شده در بجاء آوردن آن و همچنین در پاکیزگی و استعمال بوی خوش و عمامه به سر نهادن و سر تراشیدن و ناخن چیدن و غیر اینها از کارهای مستحب و مؤکد روز جمعه می باشد لذا هر وقت که می خواهد روز جمعه بیاید تو خودت را مهیا و آماده نما برای بجاء آوردن این کارها با قلب صاف و دل پاکیزه از سوسه همانطوری که هنگام ملاقات یکی از پادشاهان دنیا خودت را درست می کنی و مہیامی سازی اما در صورتی که همت تو عالی و نیکو نباشد و خودت را در روز جمعه آماده نکنی برای غسل و پوشیدن لباس پاکیزه و استعمال بوهای خوش و کارهای مستحبی دیگر شبهه ندارد که در معامله با خداوند متعال زیان نموده و ضرر کرده ای و بعدرا حسرت و افسوس خواهی برد و پشیمان خواهی شد پس تا می توانی از فرصت موقت استفاده نما و نیت خود را در کارهای خیر و خوب پاک گردان تا اجر و مزد بیشتری نصیب تو گردد به جهت آن نیت لذا در غسل روز جمعه قصد تو عمل به استحمام و داخل شدن در مسجد با توبه باشد و در پوشیدن لباس پاکیزه و خوب و استعمال عطر و بوی خوش عمل نمودن به سنت پیغمبر (ص) و تعظیم خانه خدا و احترام مسجد باشد برای این که داخل شدن مسجد خوب و پسندیده نیست مگر وقتی که شخص معطر و خوشبو باشد قصد نیت تو در پوشیدن لباسهای خوب و معطر و خوشبو احترام اشخاصی باشد که در مسجد پهای تو نشسته اند بواسطه بوی بد اذیت نشوند و ترا غیبت نکنند که داخل معصیت گردند به جهت این که دانشمندان گفته اند کسی که باعث غیبت دیگران گردد در صورتی که قدرت داشته باشد که از آن دوری و احتراز نماید در معصیت با آنها بی که باعث غیبت کردن آنها شده شریک می باشد همانطوری که خداوند متعال اشاره فرمود در این آیه شریفه (ولاتسبوا الذین یدعون من دون الله فیسبوا الله عدوا بغير علم) یعنی کسانی که غیر از خدا

را می خوانند و عبادت می کنند به آنها بدون اسزا نگوئید به جهت آن که بدگفتن شما موجب می گردد که آنها هم به خدا و معبود شما از باب نادانی بدبگویند .
 بوقعی که برای نماز جمعه حاضر شدی حواست را جمع کن و دلالت را حاضر نما
 و مهیا شو برای فهم امرها و نهی ها همانطور که از شارع مقدس اسلام رسیده
 برای این که غرض اصلی از بلند خواندن خطبه گوش دادن مردم و حرام بودن
 گفتار و سخنان دیگر در میان خطبه و وجوب گوش دادن به خطبه است لذا باید
 هر صاحب حقی حق او را ادانمایی امید است انشاء الله از نوشته شدگان در
 دیوان ملائکه مقرب باشی که امروز نام شریف آنها را می نویسند و در
 محضر پروردگار عالم عرضه می دارند و خلعت هائی از نور قدس بر آنها
 می پوشانند همانا روایت شده (ان الملائكة تقف علی ابواب المساجد و یأیدیم
 قرطیس الذهب و اقلام الفضة یکتبون الاول فالاول وان الجنان لتزخرف و
 تزین وان اناس یتسابقون الیها علی قدر سبقهم الی الصلوة و لاتزال الملائكة
 یکتبون الداخل الی ان یرج الامام فاذا خرج طویت الصحف و رفعت الاقلام
 واجتمعت الملائكة عند المنبر یرتعمون الذکر) که فرشتگان بر درهای مسجدها
 می ایستند درحالی که قلم های نقره و کاغذهای طلایی در دست ایشان می باشد
 هر کسی که به مسجد داخل می شود با مراعات ترتیب اسم او را می نویسند .

یعنی کسی که اول وارد شده درستون اول و نفر آخر را درستون آخر و
 بهمین ترتیب نفر وسط را در میانه ، بهمین ترتیب تا زمانی که امام نماز خود را
 بیایان برساند و در این وقت است که ملائک کاغذها را بهم پیچیده و قلم ها را
 برداشته و در پای منبر جمع شده و به موعظه امام گوش فرامی دهند .

همانا اجر و منزلت مردم و بهره مندی آنان از نماز جمعه به اندازه سحر-
 خیزی آنها و آمادگی آنان برای نماز جمعه تا روز جمعه هفته بعد می باشد .
 لذا وقتی که این مطالب را به قلم خود جاوه دادی و به دل گنراندی که فرشتگان

حق تعالی در اطراف تو می‌باشند و صدای تو را می‌شنوند و خداوند متعال هم ناظر کارهای تو و تو را می‌بیند آنوقت بر تو لازم و واجب می‌گردد که ردای هیبت به دوش اندازی و خود را به زره سکینه و وقار آراسته‌نمایی و در پرده بیم و ترس در آیی تا استحقاق رحمت الهی پیدا کنی و برکت ایزدمنان تو را فرا گیرد و نماز تو در دربار اطف و مرحمت حق تعالی مورد قبول واقع شود. دعا و زاری تو عامل شنوایی و اجابت گردد تا می‌توانی و قدرت داری در این روز ذکر و طلب آموزش گناهان و دعا و خواندن قرآن را زیاد بنما و هم چنین بر پیغمبر (ص) و آل او درود و تحیّات نثار و ایثار نما چون که امروز دارای بسیار شرافت و از مقام ذات ذوالجلال فیض و رحمت دائمی مانند باران ریزش دارد. لذا هرگاه محل دارای استعداد و قابل قبول باشد سعادت تام و تمام حاصل و مراد و مقصودهای زیادی بدست می‌آید. و هم چنین بخاطر بگذران و بقلبت جلوه گر نما که در این روز جمعه یک ساعتی می‌باشد که خداوند منان در آن ساعت دعای هیچ مؤمنی را بر نمی‌گرداند. بلکه به اجابت مقرون می‌فرماید، پس سعی و کوشش نما که آن ساعت را در کنمایی هنگام دعا کردن یا توبه و طلب آموزش نمودن یا در حالت ذکر یا خوبی و احوال بجهت این که حق تعالی بذاکر بیشتر از آن عظامی فرماید که به سائل می‌دهد. در صورتی که می‌توانی و امکان دارد تمام روز جمعه را در مسجد بگذران و اگر نمی‌توانی تمام روز را در مسجد بگذرانی وقت عصر را اختیار نما یا خوبی حال و مشغول بودن بدکر و دعا شاید آن ساعت را در کنمایی و بهره‌مند گردی بجهت آن که بعضی از علما گفته‌اند آن ساعت در تمام روز جمعه مخفی و پنهانست برای محافظت تمام اوقات آن روز همانطوری که شب قدر در تمام سال مخفی و پنهان می‌باشد. برای تمام محافظت بر تمام اوقات سال. روایت شده که آن ساعت مابین فارغ شدن امام از خطبه می‌باشد تا وقتی که مردم صف‌ها را راست و درست نمایند.

بعضی هم گفته‌اند ساعت آخر روز جمعه می‌باشد تا وقتی که آفتاب غروب نماید .

لذا از ایام هفته امروز را اختیار نما و مخصوص بخود گردان امید است کفاره گناهان گذشته و توفیق یافتن برای جمعه آینه باشد کافی است در اهمیت دادن به روز جمعه خواندن نماز جمعه با وظائف و متعلقات آن بجهت این که خداوند تبارک و تعالی بعد از ایمان ، نماز جمعه را بهترین اعمال فرزندان آدم قرار داده همانطور که اخبار هم بر این معنی دلالت دارد و علمای حدیث هم تصریح نموده‌اند با اقامه دلیل و برهان بر افضلیت نماز جمعه بر باقی عبادتها باین بیان که واجب افضل و بهتر است از مستحب و نمازهای یومیه (روز) افضل می‌باشد از نمازهای غیر یومی و نماز وسطی افضل و بهتر است از باقی نمازهای یومیه و مرحوم شهید قدس سره می‌فرمایند آنچه من اختیار نموده و برگزیده‌ام این است که مراد از نماز وسطی نماز ظهر است و نماز جمعه هم از نماز ظهر افضل می‌باشد پس نتیجه و خلاصه مطلب این می‌شود که نماز جمعه از همه نمازها و عبادتها افضل و بهتر خواهد بود و این دلیل واضح و روشنی است که واجب است به شأن و مقام نماز جمعه اهمیت داد و مسامحه و سهل انگاری در نماز جمعه خطر و ضرر زیادی باشد برای کسی که در فضل او تأمل و شبهه داشته باشد و بر تمام این مطالب ذکر شده دلالت دارد فرمایش خداوند متعال بعد از امر نمودن بخواندن نماز جمعه که می‌فرماید (ذلکم خیر" لکم ان کنتم تعملون) شتاب بذکر خدا و ترک خرید و فروش برای شما بهتر است اگر بفهمید بدانید و در سوره مبارکه جمعه و سوره منافقون تکرار و تأکید شده به خواندن نماز جمعه تا بواسطه شنیدن بهره و مزد زیاد و ثواب بی حساب مردم رغبت پیدا کنند و مایل گردند به خواندن نماز جمعه و در سوره منافقون بعد از آن که در سوره جمعه نماز را ذکر نامیده می‌فرماید (یا ایها الذین آمنوا لاتهکم اموالکم ولا اولادکم عن ذکر الله ومن یفعل ذلک فاولئک هم

الخاسرون). یعنی ای مردمانی که ایمان آورده‌اید مال و اولادهای شما باز ندارد و مشغول نسازد شماها را از یاد خدا، اشخاصی که این‌طور باشید و این‌گونه رفتار ننمایید از زیان کاران و ضرر ریافتگان خواهید بود لذا این دقایق را در فکر و اندیشه خودت تکرار کن و به دلت بگذران و جاوه‌گر نما شاید از رستگاران محسوب‌گردد.

نماز عید

اما نماز عید، بدان و در قلبت حاضر گردان که در این روز عید جایزه پادشاهی بسیاری از جانب حق تعالی تقسیم می‌گردد و رحمت و آمرزش پراکنده و جولان‌دهنده وجود و بخشش بی‌اندازه علی‌الدوام از طرف قادر ذوالجلال افاضه و مانند باران ریزش دارد بر مردمانی که روزه آنها در ماه مبارک رمضان در پیشگاه خداوند دو جهان مورد قبول واقع گردیده و بوظیفه خودشان در این ماه شریف قیام و اقدام نموده‌اند، لذا تمامی توانی و قدرت داری در نماز هایت زیاداتماس و تضرع و زاری نما پیش از نماز و بعد از نماز در قبول نمودن اعمال و گذشتن از تقصیر و گناهات شرمنده و خجل‌باش از این که مبدا اعمانت رد شود و خودت رانده‌گرددی و رسوا شوی همانا عید تنها برای این که لباس فاخر و نو بپوشی نیست بلکه عید برای کسانی می‌باشد که از تهدید و ترس و بیم عذاب الهی سالم و محفوظ باشند بواسطه کارهای خیر و شایسته که انجام داده‌اند سزاوار مراحم و الطاف لایتناهی باری تعالی واقع گردیده‌اند پس نماز عید را استقبال کن مانند استقبال نمودنت روز جمعه را از وظیفه‌های پاکیزگی و استعمال بوی خوش و لباس خوب و نو پوشیدن و غیر اینها از کارهایی که سبب می‌گردد برای رو آوردن بجانب پروردگار عالم. ایستادن و توقف نمودن در محضر قدرت و جلال شاید صلاحیت پیدا کنی و قابل‌گرددی برای مناجات و راز و نیاز بدر بارقادر

چاره‌ساز چون که امروز روز بسیار با شرف و عالی مقام می‌باشد خداوند اعمال بندگان را قبول و دعای آنها را اجابت می‌فرماید لذا خوشحالی خودت را قرار داده و خودت را شاد و مسرور مگردان برای اسبابهای دنیای فانی زودگذر که خوردن و پوشیدن و نوشیدن باشد بجهت این که عید را برای اینها که دوام و بقائی ندارند نام نگذاشته‌اند بلکه برای این است که لطف و نعمت و مرحمت و عواید قادر ذوالجلال در این روز خیلی زیاد است. برای بندگانی که کارهای خیر انجام داده و برای روز قیامت تجارت نموده‌اند.

نماز آیات

اما نماز آیات جهتش این است که بطور حتم لامحاله باید در دلت حاضر نمائی و در قلبت جلوه‌گر سازی هنگام صادر شدن علامتهای هولناک و مهیب در این دنیا از قبیل زلزله و صاعقه و وزیدن بادهای سرخ و زرد و غیر اینها از علامتهای وحشتناک یاد آور شود هوای آخرت را مثل گرفتن خورشید و ماه و تاریکی قبر و هوای روز قیامت و پناه بردن مردم بیکدیگر اجتماع و ازدحام آنها را از ترس و لرز و وحشت و مواخذه و عقوبت در عرصه و بازار قیامت تامی توانی با حال ترس و بیم دعا کن و تضرع و زاری نما از ترس مواخذه و رهایی از اینگونه گرفتاریها و برگشتن نور و روشنی بعد از ظلمت و تاریکی و توبه‌نما از گناهان، توبه‌خوبی که دو مرتبه آنرا نشکنی امید است خداوند رحیم و مهربان بتو نظر رحمت نماید در حالی که دل شکسته باشی و سر بزیر انداخته و از تقصیرات و گناهان خود خجل و شرم‌منده توبه‌ترا خداوند قبول فرماید و از لغزش و خطاهای تو بگذرد چون که حق متعال جل جلاله فرموده (اناعند قلوب منکسره والخاشعه) من در دل‌های شکسته و قلبهای فروتن جای دارم و هم چنین مردمانی که با گردنهای کج از سنگینی گناهان بر خاک می‌غلطند و اشک حسرت از دیدگان بر زمین می‌افشانند.

نماز طواف

اما نماز طواف: جهتش این است که هنگام طواف و گردیدن بدو رخانه بزرگی و جلال و عظمت صاحبخانه را در دلت بگذرانی و در قلبت جلوه گری سازی هنگام زیارت خداوند تبارک و تعالی در مکه و بدانی و علم و یقین داشته باشی در جائی که ایستاده‌ای محضر پادشاه مطلق و حاکم بر حقی می باشی که بر تمام حالات تو از ظاهر و از باطن آگاه و احاطه کامل دارد اگر چه در تمام جاها و در جمیع احوال تو علم کامل دارد لیکن در این مکان شریف بیشتر و زیاد تر مراقب کارهای خود و مواظب حالات و حرکات خود باش و هیچوقت از اوقات را بفلمات و مسامحه مکن دران بجهت این که این مقام شریف سخت تر و مشکلترین جاها و مقامها می باشد و به نفس خودت خطاب کن و او را مخاطب ساز و بگو کجائی؟ و در چه مقام ایستاده‌ای ای مقصربدکار و چگونه می باشی با حال تقصیر در پیشگاه عظمت و جلال کبریائی و چرا پیش روی او غافلی از تعظیم و فروتنی و دوری از مقام الهی و حال این که در برابرش ایستاده‌ای اگر چه می دانی که علم او سبحانه تعالی تمام موجودات را شامل و بنام مخلوقات احاطه کامل دارد پس تمامی توانی و قدرت داری گریه و زاری نما و تضرع و التماس کن که مبادا بواسطه اهمال و مسامحه تو خداوند از تو روی برگرداند و از نظر مرحمت دور گرداند و برای همین است که گناهان در این بقعه های شریف دو برابر و همچنین کارهای خوب و عمدهای خیر مضاعف می گردد بدقت کامل فکر کن و تأمل نما در حالات اشخاص پیش از خودت از پیامبران بزرگ و اولوالعزم و مقرب دربار الهی و اولیاء و مردمان صالح و نیکوکار که از آنها چه چیز باقی مانده و بیادگار گذاشته اند و رخت از این سرای فانی بر بسته اند و آنها دوست داشته اند سعادت جاودانی و نعمت های دائمی را .

برابر گذشت زمان و رو آوردن اوقات و ظاهر شدن زمانهای بعد و تو هم

به بزرگان پیش از خودت در کارها و عملهای صالح و شایسته اقتدا کن و پیروی نما و این کارها را پیش از شروع طواف خانه خدا انجام ده و بجا آور مانند مقدمات نماز چون که معصومین سلام الله علیهم اجمعین و بزرگان دینی فرموده اند (الطواف فی البیت بمنزلة الصلوة) یعنی طواف و گردش دور خانه خدا قائم مقام و جانشین نمازی باشد و باید بوسیله این اعمال ظاهری ترقی نمایی و خودت را برسانی به مقامهای شریف و عالی: اللهم ارزقنا و جمع المصلین .

نماز میت و جنازه

سپاخانه مداسه شهبه قلم

برای این است که هنگام گذاشتن جنازه و مشاهده نمودن آن بخاطر بیاوری و به قلبت جلوه گرسازی که از مال و ثروت و اولاد و عیال چه به جا گذاشته و بادست تهی و خالی به محضر خداوند رب العزه وارد شده و هیچ چیز از اسباب دنیوی و ذخایر ظاهری و غیر اینها نیآورده اند مگر اعمال صالحه و کارهای نیک و پسندیده و آنچه تجارت کرده اند در دنیا و نفع و فایده برای آخرت، خوب تأمل و دقت نما که اینان در دنیا با بدنهای سالم و لطیف و جسمهای شاداب و ظریف در زمان زندگی دنیوی و حیات مادی دارا بوده اند و حال را چگونه تغییر صورت داده اند و بهمین زودی خاک صورتهای نورانی و خندان را به کلی از بین می برد و محو و نابود می کند و زمین آن طراوت و زیبایی ظاهری را می خورد و به رنگ خودش درمی آورد مثل این که هیچ نبوده و از اول همان خاک و زمین بوده و به چشم بصیرت بنگر و به دیده اعتبار نگاه کن به یتیم شدن اولاد و بیوه ماندن زنان که در مقام تزیین و تاراج اموال آنها واقع شده و چگونه خانه هایشان خالی شده و آرزو و آرمانها و بسیاری مکر و حيله های آنها برای رسیدن به مراد و مقصود دنیوی که همراه آنها به حال تعطیل به جا گذاشته و از داخل شدن به خاک به حال غفلت و تعطیل و فراموشی از یاد برده و بیاد بیاور از آنچه در کتاب و دیوان عمل آنها از گناهان بزرگ و کوچک

نوشته شده غافل بوده و اطلاع نداشته اند و همچنین بیادیاور و به دلت بگذران که این جنازه در پیش روی گذاشته وقتی بود که به زحمت و مشقت جنازه های اشخاص را به دوش می گرفت و از آنها تشییع می کرد و الان قوه جوانی رفته و پاهایش سست شده و قوه حرکت و گیرایی ندارد و همچنین اندیشه و تأمل نما چگونه پیش از این حرف می زد و اکنون زبانش از کار افتاده و چگونه می خندید و اکنون دندانهای او افتاده و متغیر گردیده و برای امور زندگی و فراهم نمودن خوار و بار مکر و حيله می کرد و تدبیر می نمود برای خوش گذرانی کارهایی می کرد و انجام می داد که تا ده سال دیگر به آنها محتاج نمی شد و غافل بود از مرگی که يك مرتبه بصورت سخته او را فرامی رسید با سرعت و شتابی که يك ساعت به تأخیر نمی افتاد . و فکر کن و دقت نما این جنازه ای که پیش روی تو گذاشته شده چگونه رفت و آمد می کرد و جنازه های دیگران را تشییع می نمود و حالا پاهایش از کار افتاده و گیرایی باقی نمانده و همیشه از دردهای مفاصل یعنی جاهایی که از یکدیگر جدا می شوند ناله و شکایت دارد .

فکر و اندیشه نما که چگونه يك ساعت پیش حرف می زد و تکلم می نمود و اکنون زبانش حرکت ندارد و از کار افتاده و می خندید در حالی که اکنون دندانهای او تغییر نموده و صورت او برگشته است .

و با خودت فکر کن و دقت نما این شخص درباره امور زندگی خودش و تهیه خوار و بار نسبت به چیزهایی که شاید مدت بیست سال دیگر به آنها حاجت پیدا نکند چقدر تلاش می کرد و غافل بود که پیش از رسیدن آن مدت مرگ ناگهانی او را فرا می گیرد و از بین می رود و ملک جبار به او خطاب می کند که زود خودت را مهیا و آماده نما یا بطرف بهشت و یا بجانب جهنم خواهی رفت و با خودت بیندیش و از خواب غفلت و غرور بیدار شو که اکنون توهم مثل او غافل و مغرور هستی و بهمین زودی دچار و گرفتار خواهی گشت و عاقبت توهم مانند عاقبت او خواهد شد.

این فکری جا منشأ نفاق و نمودار شرک است و هم چنین وظیفه تو می باشد چاره و راه گریزنداری جز این که هر چه زودتر می توانی حرکت کن و برای خودت مشغول شو به زیاد نمودن زاد و توشه برای منزلی که مسافت و راه او بسیار دور و خیلی ناهموار و سخت می باشد و پشیمانی بعد از مرگ فایده و منفعتی ندارد لذا با این گونه آمال و آرزوی تو در دنیا کم می گردد و بکارهای خوب و اعمال شایسته توفیق پیدا نموده و مشغول می گردی هر چند جا و محل این کارها از نماز بیرون است همانطور که در پیش ذکر نمودیم .

نماز نذر و عهد

اما نماز نذر و عهد و مانند آنها: بدیهی است که باید همت بیندی و سعی نمایی در قبول شدن آنها و در تمام اوقات بیاد بیآوری و متذکر باشی بعهد و پیمانی که با خدای خود نموده و بطور کامل و فائمانی و امرهای او را امتثال کنی مبدا بفقرت بگذرد بتوهم این که این کارها در اول واجب نبوده و تو به اختیار خودت واجب کرده ای بجهت این که نمازهای نذری، عهدی که بسبب نذر نمودن و عهد کردن بر خودت واجب نموده ای مانند باقی نمازهای واجب است و ملحق به آنها می باشد از جهت وجوب و اهمیت مقام و عظمت شان و بخاطر خود بگلران و بفقرت جلوه گرساز در صورتی که بیکی از امراء و سلاطین جهان وعده نمایی و پیمان بیندی که کاری از کارهای معین را در برابر آن سلطان و پیش چشم او انجام دهی و بجای آوردی بطوری که خود آن سلطان آن کار را ببیند و کلام و سخنان تو را بشنود . حالت چگونه می باشد، تامی توانی سعی می کنی و همت خود را مصروف می کنی وجد و جهدمی نمایی در آن کار که خوب و محکم و استوار به جا آورده شود . برای این که خود سلطان متوجه و ناظر کار و عمل تو می باشد بجهت وعده ای که نموده و پیمانی که با سلطان بسته ای لذا مبدا نظر خداوند متعال را کمتر و بی اهمیت تر از نظر سلطان

دنیا که بنده ایست از بندگان خدای تعالی بدانی و فرض کنی ، برای این که که در هر نمازی مراعات نمایی مقام و شأن آن نماز را و قیام و اقدام کنی در بجای آوردن درخور رتبه آن نماز و بدیهی است که نباید اکتفانمایی و موقوف گردانی کارهایت را به آنچه ما بیان نمودیم از وظایف بلکه تو خودت باید فکر کنی و ترقی نمایی و تمامی توانی سعی و کوشش کنی که بهتر و والاتر از آنچه ما گفتیم و بیان کردیم عمل نمایی زیرا خداوند متعال قلب تو را گشوده و دلت را باز نموده و برای معارف بی انتهای خود به جهت آن که درهای فیوضات و رحمت الهی باز و نورهای جود و فیض سبحانی بی انتها و همیشه اوقات و دم بدم بر بندگان نازل و از عالم غیب بردل های مستعد به اندازه استعداد می رسد (والفیض منه دائم " متصل" والمستفیض دائر مدثر)

پایان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی